

Absurds! Skolas ēdnīcā kolu tirgot aizliegts, bet turpat gaitenī - drīkst

Neveselīgu produktu tirdzniecība ēdnīcās mācību iestādēs aizliegta jau astoņus gadus, taču pārcukurotos šokolādes batoniņus, sāļtus riekstīņus, kolu un citus līdzīgus našķus bērniem iespējams nopirkt saldumu automātos turpat skolas gaitenīs.

direktors Jānis Lagzdkalns. Pieprasījums pēc našķiem ir, un kā nu nebūs, ja, ejot pa gaitenī, acu priekšā rēģos šokolādes batoniņus vai kolu. Taču atbildība par skolēnu veselību ir arī skolas vadības rokās - jo saldumu automātu izvietošana nav obligāta.

"Es uz to skatos divējādi. Ja cilvēkam ir galva uz pleciem, tad viss ir normāli. Ja tā nav, tad tas ir cits jautājums. Jebkura lieta mērenos daudzumos nav kaitīga, cukurs ir visos saldumos, bet, ja automātos pārdos ābolus vai banānus, tad tā lieta nē," uzskata direktors.

Turklāt saldumu automāts esot pat nepieciešams, ja vakaros, kad vairs nav pieejama skolas ēdnīca, gribas kaut ko uzkost. Lagzdkalns uzsver, ka skolā jau var aizliegt visu, bet būtiski ir, kas notiek bērnu ģimenēs. "Ja nabadziņš skolā nav dabojis čipsus, tad vecāki tos pēc tam nopirks veikalā," teic direktors. Viņaprāt, jāpārdomā, vai pilnīgs našķu aizliegums

Nevelamo kārumpu aizliegums stājās spēkā 2006. gadā, taču tas ir paredzēts tikai skolā ēdinašanas blokam. Gaitenīs vai vestibulos dažādus našķus drīkst pārdot, un pēdējos gadus šim nolūkam veiksmīgi kalpo saldumu automāti. Pēc veselīgajām pusdienām skolas ēdnīcā vai pat bez tām bērni par kabatas

naudu brīvi var iegādāties saldumus vai čipsus un pa virsu uzdzert cukurotu limonādi.

Direktors: ābolus un banānus nepirks

Ari Mārupes vidusskolā ir pieejams saldumu automāts. Izmēģināti arī veselīgu našķu automāti, bet tie *neiet*, teic skolas

NEPĀRSĀLI UN NEPĀRCUKURO!

Ik dienu tikai ar dažādiem dzērieniem katrs bērns vidēji Latvijā apēd 14 tējkarotes cukura, bet pieaugušais - 15 tējkarotes, liecina Ārstu biedrības sadarbība ar SKDS veiktais pētījums.

Mediķi uzsver, ka cukurs ir viens no svarīgākajiem aptaukošanās un ar uzturu saistītu neinfekcijas slimību riska faktoriem. Daudz patērētājam arī sāļi, visvairāk - 15-18 gadus veci jaunieši. Kustības *Lasi, pirms ēd* veiktajā pētījumā vienu nedēļu 100 ģimenes ar bērniem aizpildīja dienasgrāmatu, kurā norādīja uzturā lietoto pārtiku un aptuveno sāls daudzumu pašu gatavotajiem ēdieniem. Vidējais sāls patēriņš uz vienu cilvēku dienā bija 9,3 gramu, un tikai 9% ģimeņu patērēja ieteicamo daudzumu - pēc gramus sāls dienā uz cilvēku, savukārt 7% uzņēma vairāk nekā 14 gramus. Lai veicinātu ēšanas paradumu maiņu, Kardiologu biedrība ir radījusi jaunu pārtikas kvalitātes zīmi *iesaka kardiologi*.

skolā nemudinās bērnus pusdienot ārpus tās, apmeklējot netālos veikalus, kur visu neveselīgu var nopirkt plašā izvēlē.

Dažās skolās piedāvā veselīgus našķus

Tomēr nav arī patiesa bērnu nemītīga tieksme pēc saldumiem. Veiksmīgu piemēru rāda Teikas vidusskola un Rīgas

Andreja Pumpura 11. pamatskola, kur saldumu automātos aizstājušas veselīgu našķu *mehāniskās tirgotavas*.

Pumpura pamatskolas direktore Renāte Linde stāsta, ka tas bijis pašu bērnu ierosinājums. Automātā ir pieejams minerālūdens, sulas, tiesa, arī cepumi, kas varbūt nav tik veselīgi, bet kolu vai *snikerus* gan nopirkt

nevarot. Vecāki nekādas pretenzijas pret šādiem automātiem neesot izteikuši. Ja kāds uzstātu, lai tos novāc, tad tā arī notiktu, piebilst direktore.

Teikas vidusskolā ir pat dārzeņu automāts, kurā var iegādāties burkānus un arī jogurtus. "Skolēni diezgan aktīvi izmanto šo automātu, esam par veselīgu uzturu, bet kafejnīcā tāpat aizvien var iegādāties šokolādi. Taču mēs koncentrējamies uz vietējiem ražojumiem, piemēram, *Laimu*. Ari, runājot ar vecākiem, sapratām, ka pilnībā izslēgt našķu pārdošanu skolā neviens nevēlas, esam izvelejušies vidusceļu," saka skolas lietvede Diāna Ganiņa.

Ministrijai vajadzīgi astoņi gadi

Veselības ministrijai, lai pamanītu aprakstītās pretrunas, bija nepieciešami astoņi gadi. Šogad iecerēts sagatavot jaunus grozījumus. "Šādu tendenci novērojām vienīgi pēdējā laikā, gadiem ejot, saldumu automāti ir attīstījušies. Šogad aizliegums tiks paplašināts, lai tas attiektos ne vien uz ēdinašanas bloku, bet visu mācību iestādi kopā. Pārskatīsim arī normas par ēdiena sastāvu," sola Veselības ministrijas preses sekretārs Oskars Šneiders.

LĀSMA DIDRIHSONE